

Statens vegvesen

Samarbeidsforum for Opplæringskontor Transport og logistikk (SOTIN)
Charles Galaasen
charles@oltf.no

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/innvalgsnr:
Arvid Mytting - 22073061

Vår referanse:
2010/120285-038

Deres referanse:

Vår dato:
25.07.2012

Handlingsplan - Lærlinger under 21 år persontransport

Vi viser til brev fra Samarbeidsforum for Opplæringskontor Transport og logistikk (SOTIN) datert 21. juni 2012.

Samarbeidsforum for Opplæringskontoret for Transport og logistikk etterlyser i sitt brev nærmere føringer og informasjon om hvordan de skal forholde seg videre i forbindelse med prøveprosjekt for rekruttering av sjåfører til bussbransjen. Det stilles spørsmål om hvem som skal bestille plass på landslinjene, avklaringer vedrørende finansiering og handlingsplan.

Rekruttering.

Prøveprosjekt har som formål å stimulere til rekruttering av bussjåfører og gi elever et nytt opplæringstilbud for bussjåfører i videregående skole. Et av kravene for å være med i prøveprosjektet er at lærlingen tilbys et 19 ukers kurs ved landslinjene, og at lærlingen da skal erverve minimum førerkort klasse D.

Administrasjon.

For bestilling av elevplass innen transportfag på landslinjene, er det allerede innarbeidet ordning som legges til grunn, dette gjelder også elever til prøveprosjektet innen persontransport. Ordningen ble kunngjort i pressemelding 19. mars 2012.

Utdanningsdirektoratet, fylkeskommuner og landslinjer er ansvarlig for søknadsprosess, etablering av lærlingplasser og gjennomføring av opplæringen.

Administrativt er det ikke forskjell på om kandidaten skal ha læreplass innen persontransport eller godstransport. Det er de samme føringene og tidsfrister som ligger til grunn for både person – og godstransportlærlinger, blant annet godkjent lærebedrift. Det er den enkelte fylkeskommune som godkjenner lærebedriftene innen persontransport. Det skal foreligge godkjent lærekontrakt før vedkommende får plass på en av landslinjene.

Økonomi

Forslaget er initiert av noen videregående skoler og bransjen i samråd med Samferdselsdepartementet. Kostnadene vil bli innekket i de videregående skolars budsjetter.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 Oslo

Telefon: 02030
Telefaks: 22 07 37 68
firmapost@vegvesen.no

Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Båtsfjordveien 18
9815 VADSØ
Telefon: 78 94 15 50
Telefaks: 78 95 33 52

Høringen.

Vegdirektoratet har i vår gjennomført høring om Forskrift om endring i forskrift om grunnutdanning og etterutdanning for yrkessjåfører (yrkessjåførforskriften) av 16. april 2008 nr. 362 og forskrift om endring i forskrift om trafikkopplæring og førerprøve m.m. (trafikkopplæringsforskriften) av 1. oktober 2004 nr. 1339 med høringsfrist 20. juni 2012.

Ny § 8 i yrkessjåførforskriften:

§ 8. Fullstendig grunnutdanning, alle rettigheter

Fullstendig grunnutdanning skal samlet utgjøre 280 timer.

Person som har oppnådd yrkessjåførkompetanse på bakgrunn av 280 timer grunnutdanning og bestått prøve kan med førerett i klassene

- a. C1, C1E, C og CE utføre godstransport fra fylte 18 år.
- b. D1, D1E, D og DE utføre persontransport fra fylte 21 år.

Person som har bestått fagprøve og yrkessjåførsamen innen persontransport kan fra fylte 20 år utføre transport i Norge med kjøretøy i klasse D1, D1E, D eller DE. Slik transport kan også utføres av fører med godkjent lærekontrakt etter § 5 fra og med 18 år for klassen D1 og D1E. Tilsvarende kan fører som har fylt 18 år og innehar førerett i klassene D eller DE, utføre persontransport i rute oppad begrenset til 50 km rutelengde eller kjøre uten passasjerer.

0 Endret ved [forskrift 25 juni 2012 nr. 642](#) (i kraft 1 juli 2012).

Etter gjennomført høring om nødvendige regelendringer, med høringsfrist 20. juni fikk vi inn 22 høringssvar. Av disse var det flere som bemerket at ordningen må håndheves strengt. Utfra disse signalene legger Vegdirektoratet bransjens eget forslag til handlingsplan til grunn for gjennomføring av både utdanningen over 19 uker på landslinjene, samt innholdet i læreperioden. Bransjens handlingsplan og den enkelte undervisningsplan vil være utgangspunkt for tilsyn og oppfølging slik yrkessjåførdirektivets Bilag B 5. Avsnitt, (danske oversettelse) "*Godkendelse af de grundlæggende kvalifikationskurser og av efteruddannelsen*" fastsetter.

Handlingsplan

Innspillene til handlingsplanen er utarbeidet i et samarbeid mellom NHO Transport, Yrkestrafikkforbundet og Norsk Transportarbeiderforbund.

Handlingsplanen tar utgangspunkt i at prøveprosjektet baserer seg på gjeldende læreplan for Vg3 yrkessjåførfaget. Det legges til grunn at hele opplæringen i bedrift skal foretas i bussbedrift.

I prøveprosjektet skal lærlingene gjennomfører 19-ukers kurs på en av landslinjene som tilbyr føreropplæring til klasse D/eventuelt DE. Yrkessjåførutdanningen skal sikre at yrkessjåførdirektivets minstekrav til opplæring innen persontransport oppfylles. Skoleeier skal dokumentere at denne opplæringen er dekkende i henhold til kravene som stilles i yrkessjåførforskriften Kapittel 8 unntatt § 45, § 46 og § 50.

Lærekontrakt i et busselskap skal kun gjelde for personer som har fullført og bestått Vg2 transport og logistikk.

Lærlinger som ikke har oppnådd alder etter yrkessjåførforskriftens § 8 skal ikke kjøre lengre ruter en 50 km. De skal heller ikke kjøre ekspressbuss, turbil- og bestillingskjøring.

I læreplanen for Vg3 Yrkessjåførfaget er det definert mål for opplæring i bedrift.

I opplæring av lærlinger innen persontransport vil høy måloppnåelse i følgende læreplanmål bli vektlagt.

- vurdere trafikkbildet og opptre forsvarlig og hensynsfullt i trafikken under transportoppdrag med skiftende vei- og føreforhold
- gjennomføre transportoppdrag etter kundens bestilling og i samsvar med de kravene som bransjen og bedriften stiller
- utføre service og kundebehandling som samsvarer med kundens behov og forventninger
- følge bedriftens beredskapsplaner ved driftsstans, sykdom, ulykker og ran under transportoppdrag
- utføre arbeidsoppgaver på en ergonomisk riktig måte

Det stilles to tilleggskrav:

- Ledsager/instruktør i lærebedriften skal minst tilfredsstillende kravene til undervisningspersonell i yrkessjåførforskriften § 28 og kan kun gi opplæring til lærling som har fullført og bestått førerprøve klasse D, og fullført 19 ukers kurs ved landslinje.
- Lærlingen/lærekandidaten skal alltid under kjøring ha tilgang til kommunikasjonsutstyr (bussradio og/eller mobiltelefon) for å kunne ha to-veis kommunikasjon med trafikkleder og/eller fadder.

Videregående skoler og godkjente lærebedrifter som deltar i prøveordningen skal være tilgjengelig for tilsyn fra Fylkesmannen/ eller regionvegkontoret. Dette for å sikre at undervisningen dekker yrkessjåførdirektivets krav til utdanning, samt danne godt grunnlag for å vurdere om dette skal bli en permanent ordning.

I prøveprosjektet legges det stor vekt på oppfølgingen av den enkelte lærling og det skal være oppfølgingssamtale minimum hver 3. måned eller oftere. Oppfølgingen skal dokumenteres i opplæringsbok som skal være tilgjengelig for tilsynsmyndighetene. Ved fullført utdanning framstiller lærlingen seg til fagprøve i Yrkessjåførfaget og yrkessjåførexamen innen persontransport i henhold til yrkessjåførforskriften § 16.

Generelle tilleggskrav for lærebedriften:

- Etablere en rapporteringsordning for uhell/uhellsutsatthet og arbeidstid i bedriftene
- Arbeidstid og turnuser skal tilrettelegges slik at lærlingen i størst mulig grad i lærlingeløpet unngår situasjoner som kan gi uønskede/ farlige hendelser.
- Arbeidstidene for lærlingene dokumenteres i bedriftens plansystemer på ordinær måte.

Følgende opplæringsplan og arbeidstider/ turnuser som lærlingen deltar i gjelder:

Tidsplan for opplæring i skole og bedrift første halvår år samt lærlingens arbeidstider i bedriften		
Periode	Tid	Opplæringsemner
1.halvår	2 uker	Introduksjonskurs i busselskapet det er tegnet lærekontrakt med
	19 uker	Føreropplæring i henhold til trafikkopplæringsforskriften og yrkessjåførutdanning i henhold til yrkessjåførforskriften Kapittel 8 ved landslinje for yrkessjåførutdanning
	4 – 6 uker	<ul style="list-style-type: none"> • Bedriftsintern opplæring • Opplæring i bruk og stell av selskapets materielltyper • Praktisk og teoretisk kjøretøyopplæring på 12 m buss, sikker og optimal utnyttelse av bussen • Befordringsvedtekter • Opplæring i billettering - og sanntidsinformasjonssystemer • Sikkerhetsopplæring og beredskapsplaner • Kontroll og ettersyn av kjøretøy • Opplæring i ruteområdet • Kundebehandling m/vektlegging av opptreden og det å takle vanskelige situasjoner og bruk av kommunikasjonsutstyret • Sikkerhetskurs på bane
		<p>Ved skolebusskjøring + 2 uker opplæring inkl 1 uke kjøring med instruktør</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktuelle lover, forskrifter og andre regelverk knyttet til tema • Sikring av barn i buss • Øvelseskjøring i og rundt skoleområder og skolerute <p>Ved skolebusskjøring skal det gjøres en individuell vurdering om lærlingen har tilstrekkelig kompetanse for oppgaven (modenhet)</p>
	4 uker	<p>Kjøring med instruktør</p> <p>Lærebedriftens instruktør vurderer om den enkelte lærling skal kjøre mer enn minimumskravet på fire uker med ledsager. Vurderingen gjøres ut fra bussrutenes beskaffenhet og vanskelighetsgrad og lærlingens modenhet og utvikling i forhold til å mestre dette alene.</p>
Arbeidstider 1. halvår		Lærlingen kan inngå i alle skift mandag - torsdag kl. 06.00 – 19.00, unntatt rush trafikk. Fredag avsluttes arbeidstiden senest kl. 17.00. Lørdag/søndag fri.

2. halvår	1. uke	Overgang til 15 m buss/leddbuss gjøres etter en individuell vurdering av ferdighetsnivå, modenhet og erfaring <ul style="list-style-type: none"> • Teoretisk og praktisk kjøreopplæring i trafiksikker atferd på vegen og optimal bruk av bussen • Opplæring i ruteområdet <p>Dette innebærer at 1. halvår i læretiden blir det minimalt med kjøring alene i bussen med passasjerer.</p>
	2. uke	Kjøring med instruktør i 15 m buss/leddbuss
Arbeidstider 2. halvår	Lærlingen kan inngå i alle skift mandag - fredag kl. 06.00 – 18.00. Lørdag/søndag fri.	
Arbeidstider 3. halvår	Lærlingen kan inngå i alle skift mandag - fredag kl. 06.00 – 21.00. Lørdag/søndag fri.	
Arbeidstider 4. halvår	Alle skift, men basert på individuell vurdering av erfaring og modenhet.	

Dersom lærebedriften i samråd med opplæringskontoret mener lærlingen ikke er skikket, eller lærlingen har uvanlig høyt fravær, kan rettighetene som lærling opphøre. Førerrettighetene for buss kan også bortfalle en periode, i påvente av oppnådd alder og/eller yrkessjåførsamen for å kjøre buss.

Med hilsen

Arvid Mytting
Seniorrådgiver

Lars Inge Haslie